

Sygnatura akt I C 675/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań , dnia 28 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: **SSO Sławomira Hańczewska**

Protokolant: **st. sekr. sąd. Monika Szulc**

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 września 2016 r. w Poznaniu sprawy z powództwa

J. F. , B. F. , T. F. , A. F.

przeciwko

S. (...)*w P. (...)*

o zapłatę

1. Zasądza od pozwanego na rzecz powodów J. F. i B. F. kwotę 56.929,55 zł (pięćdziesiąt sześć tysięcy dziewięćset dwadzieścia dziewięć złotych pięćdziesiąt pięć groszy) z ustawowymi odsetkami od kwot:

a) **33.896 zł od dnia 28 stycznia 2015r. do dnia zapłaty,**

b) **23.033,55 zł od dnia 28 września 2016r. do dnia zapłaty.**

1. Zasądza od pozwanego na rzecz powodów T. F. i A. F. kwotę 56.929,55 zł (pięćdziesiąt sześć tysięcy dziewięćset dwadzieścia dziewięć złotych pięćdziesiąt pięć groszy) z ustawowymi odsetkami od kwot:

a) **33.896 zł od dnia 28 stycznia 2015r. do dnia zapłaty,**

b) **23.033,55 zł od dnia 28 września 2016r. do dnia zapłaty.**

1. Oddala powództwo w pozostałym zakresie.

2. Kosztami postępowania obciąża pozwanego i z tego tytułu zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 5.417 zł.

3. Nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Poznaniu) kwotę 10.617,20 zł tytułem kosztów postępowania.

SSO Sławomira Hańczewska

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 grudnia 2013 r. (wniesionym do Sądu Rejonowego (...)*w P.* w dniu 31 grudnia 2013 r.) powodowie J. F., B. F., T. F. i A. F. wnieśli o zasądzenie od pozwanego S. (...)*w P. (...)* na rzecz każdego z powodów kwot po z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Nadto powodowie wnieśli o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu powodowie podnieśli, że są współwłaścicielami nieruchomości położonej w P., przy ul. (...), zabudowanej budynkiem mieszkalnym, która objęta została strefą ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. - K. i w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości żądają odszkodowania za poniesioną szkodę, która obejmuje zmniejszenie wartości nieruchomości oraz równowartość nakładów koniecznych do poniesienia dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego nieruchomości. Pełnomocnik powodów jako podstawę prawną żądania wskazał przepisy art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ustawy Prawo ochrony środowiska (u.p.o.ś.) oraz art. 435 k.c. Powodowie nadmienili, że przed upływem dwuletniego terminu zawitego określonego w art. 129 ust. 4 u.p.o.ś. zgłosili pozwanemu roszczenia powodów o naprawienie szkody powstałej w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości wyrażającej się w spadku wartości nieruchomości oraz w kosztach nakładów niezbędnych dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego budynku składając do Sądu Rejonowego (...) w P. wniosek o zawezwanie do próby ugodowej, do zawarcia której ostatecznie nie doszło (k. 2-8).

W odpowiedzi na pozew z dnia 25 lutego 2014 r., złożonej do sądu w dniu 28 maja 2012 r., pozwany S. (...) w P. (...) wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany podniósł, że kwestionuje roszczenie powodów tak co do zasady, jak i co do wysokości. Podniósł, że roszczenie powodów uległo przedawnieniu albowiem powodowie w terminie trzech lat od dnia kiedy się dowiedzieli o szkodzie i osobie odpowiedzialnej za szkodę nie wystąpili o zapłatę odszkodowania. Pozwany wskazał także na wygaśnięcie roszczenia na skutek prekluzji, albowiem przed upływem dwuletniego terminu powodowie nie przedstawili roszczenia pozwanemu. Pozwany zakwestionował fakt obowiązywania rozporządzeń Wojewody (...) powołanych z powie, powołując się na orzeczenie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 29 września 2009 r. (II OSK 445/09). Nadto pozwany podniósł, że utrata wartości nieruchomości musi być wynikiem ograniczeń jakie dla konkretnego właściciela wiążą się z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, przedstawiając wywód dotyczący przesłanek odpowiedzialności na podstawie przepisów Prawa ochrony środowiska. (k. 136-139).

W piśmie procesowym z dnia 14 kwietnia 2014 r. (wniesionym do Sądu Rejonowego (...) w P.), powodowie podtrzymali dotychczasowe stanowisko w sprawie i ustosunkowali się do odpowiedzi pozwanego na pozew. Wskazali, że w dniu 7 listopada 2005 r. skierowali do pozwanego wezwanie do zapłaty odszkodowania, co oznacza, że zgłosili pozwanemu w terminie przewidzianym w art. art. 129 ust. 4 u.p.o.ś. roszczenia o naprawienie szkody powstałej w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości wyrażającej się w spadku wartości nieruchomości oraz w kosztach nakładów niezbędnych dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego budynku. Nadto zakwestionowali twierdzenia pozwanego co do przedawnienia roszczeń. W ocenie powodów brak jest podstaw do przyjęcia trzyletniego terminu przedawnienia, albowiem na podstawie poglądów judykatury termin przedawnienia dla roszczeń opisanych w art. 129 ust. 1-3 u.p.o.ś. wynosi zgodnie z art. 118 k.c. 10 lat (k. 154-156).

W piśmie procesowym z dnia 25 lutego 2015 r. (wniesionym do Sądu Rejonowego (...) w P. w dniu 27 lutego 2015 r.), ostatecznie sprecyzowanym pismem z dnia 22 czerwca 2016 r. (złożonym do tut. Sądu w dniu 15 lipca 2016 r.), powodowie rozszerzyli żądanie pozwu w ten sposób, że wnieśli o zasądzenie od pozwanego na rzecz: a) powodów J. F. i B. F. kwoty 56.929,55 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi w następujący sposób:

- od kwoty 10.000 zł od dnia 5 lutego 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 28.896 zł od dnia 5 lutego 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 18.033 zł od dnia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty,

oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów J. F. i B. F. kwoty 4.302,99 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 5 lutego 2016 r. do dnia zapłaty,

b) powodów T. F. i A. F. kwoty 56.929,55 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi w następujący sposób:

- od kwoty 10.000 zł od dnia 5 lutego 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 28.896 zł od dnia 5 lutego 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 18.033 zł od dnia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty,

oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów T. F. i A. F. kwoty 4.302,99 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 5 lutego 2016 r. do dnia zapłaty, wyjaśniając jednocześnie co składa się na te należności (k. 255, k. 314-315, k. 336-338).

W piśmie procesowym z dnia 22 grudnia 2015 r. pozwany przedstawił zarzuty do sporządzonych w sprawie opinii biegłego sądowego i podniósł zarzut przedawnienia roszczenia w zakresie w jakim powództwo rozszerzono (k. 299-302).

Postanowieniem z dnia 4 marca 2016 r. Sąd Rejonowy (...) w P. przekazał sprawę tutejszemu sądowi według właściwości (k. 324).

W piśmie procesowym z dnia 15 lipca 2016 r. pozwany poinformował, że zgodnie z treścią art. 8b ust. 4 i ust 5 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa przekazała S. (...) w P. (...) zastępstwo procesowe Skarbu Państwa w niniejszej sprawie w związku z czym sprawa jest prowadzona przez S. (...) w P. (...) reprezentującego Skarb Państwa (k. 345-346).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie J. F., B. F., T. F. i A. F. są współwłaścicielami nieruchomości położonej w P., przy ul. (...), stanowiącej działkę nr (...), dla której Sąd Rejonowy (...) w P. prowadzi księgę wieczystą (...) w udziałach wynoszących odpowiednio- J. F. i B. F. na zasadzie wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej po 1/2 oraz T. F. i A. F. na zasadzie wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej po 1/2 . Nieruchomość ta została zabudowana budynkiem mieszkalnym jednokondygnacyjnym w zabudowie wolnostojącej w latach przedwojennych ubiegłego wieku. W 2000 r. dokonano modernizacji budynku. Nieruchomość jest niepodpiwniczona, ma nieużytkowe poddasze została wzniesiona w technologii tradycyjnej, z dachem płaskim i jednospadowym,. Budynek jest wyposażony w następujące sieci miejskie tj. sieć wodną, sieć energetyczną i sieć gazową, kanalizację do zbiornika bezodpływowego.

dowód:

- odpis zwykły z księgi wieczystej (...) – k. 12-18,
- akt notarialny nr.rep.A.I (...) -k. 88-91,
- akt notarialny nr.rep.A.I (...) -k. 92-94,
- wypis z wykazami zmian gruntowych – k.95,
- wypis z aktu notarialnego rep.A. (...) – k. 97-99,
- postanowienie Sądu Rejonowego w P. (...) z dnia 2 lutego 2001 r. Kw.nr (...) -k. 100,
- wypis z aktu notarialnego rep.A. (...) – k. 102-105,
- postanowienie Sądu Rejonowego w P. (...) z dnia 23 maja 2000 r. sygn. akt III Ns (...) – k. 106-107,

- zawiadomienie Sądu Rejonowego w P. (...) z dnia 17 listopada 2004 r. o dokonaniu wpisu do księgi wieczystej (...) – k. 128-130,
- zawiadomienie Zarządu Geodezji i Katastratu Miejskiego G. w P. z dnia 21 lipca 2006 r. o dokonaniu w operacji ewidencji i gruntów następujących zmian – k. 131-133,
- zeznania świadka A. B. – k. 159, zeznania świadka P. N. – k.160.

Od dnia wejścia w życie rozporządzenia Wojewody (...) nr (...)z dnia 17 grudnia 2003 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. - K. w P. (Dz. Urz. Woj. (...) Nr 200, poz. 3873) opisana powyżej nieruchomość znalazła się w strefie C obszaru ograniczonego użytkowania.

Od dnia wejścia w życie rozporządzenia Wojewody (...) nr (...)z dnia 31 grudnia 2007 r., zmieniającego rozporządzenie w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. - K. w P. (Dz. Urz. Woj. (...) Nr 1, poz. 1) opisana powyżej nieruchomość znalazła się w strefie I obszaru ograniczonego użytkowania.

dowód:

- pismo (...) Urzędu Wojewódzkiego z dnia 13 maja 2014 r. - k. 168.
- pismo Urzędu Miasta P. z dnia 7 maja 2014 r. - k. 165.
- okoliczności wynikające z powołanych wyżej aktów prawnych.

Podstawę prawną wydania przez Wojewodę (...) powołanych wyżej rozporządzeń stanowił przepis art. 135 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Pierwszym ze wskazanych rozporządzeń został utworzony obszar ograniczonego użytkowania podzielony na pięć stref oznaczonych literami A - (...) w zależności od odległości od lotniska P. - K. i poziomu natężenia hałasu w danej strefie. Nieruchomość powodów została zakwalifikowana do strefy C. Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 2004 r.

W dniu 31 grudnia 2007 r. Wojewoda (...) wydał rozporządzenie nr (...)zmieniające rozporządzenia w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. - K. w P.. Rozporządzeniem tym został zmieniony utworzony wcześniej obszar ograniczonego użytkowania, który podzielony został na trzy strefy (I, II, III) w zależności od odległości od lotniska P. - K. i poziomu natężenia hałasu w danej strefie. Nieruchomość powodów została tym razem zakwalifikowana do strefy I. Rozporządzenie weszło w życie z dniem 22 lutego 2008 r.

Zgodnie z załącznikiem nr 3 do powołanego rozporządzenia na terenie strefy I ograniczenie w korzystaniu z nieruchomości polegało na zakazie przeznaczenia terenu pod budowę budynków mieszkalnych, szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym pobytem dzieci i młodzieży, takich jak szkoły, przedszkola, internaty, domy dziecka itp., zakaz tworzenia stref ochronnych A uzdrowiska.

W strefie tej zakazane zostało budowanie budynków mieszkalnych, szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym pobytem dzieci i młodzieży, takich jak szkoły, przedszkola, internaty, domy dziecka itp., zakaz tworzenia stref ochronnych A uzdrowiska (pkt 1).

Wprowadzono zakaz zmiany funkcji istniejących obiektów niewymagających ochrony akustycznej na podlegające ochronie akustycznej (pkt 2).

Dopuszczono lokalizowanie nowych obiektów niewymienionych w pkt 1. i niepowodujących znaczącego zwiększenia emisji hałasu do środowiska (pkt 3).

Powołanym rozporządzeniem zalecono zmianę funkcji istniejących budynków na niepodlegające ochronie akustycznej lub zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej.

okoliczności bezsporne, a nadto wynikające z powołanych wyżej aktów prawnych.

We wrześniu 2005 r., na zlecenie strony powodowej, rzeczoznawca majątkowy Ł. M. sporządziła ekspertyzę, w której ustaliła, że w związku z utworzeniem strefy ograniczonego użytkowania wartość nieruchomości powodów zmniejszyła się o kwotę 26.200 zł. Natomiast na podstawie wstępnej kalkulacji kosztów podniesienia izolacyjności akustycznej budynków z września 2005 r. na zlecenie powodów, mgr. inż. J. J. wskazał, że koszt koniecznych do przeprowadzenia na nieruchomości powodów prac „wygłuszeniowych” wynosi 30.105,25 zł.

dowód:

- operat szacunkowy opracowany przez rzeczoznawcę majątkowego Ł. M. z września 2005 r. - k. 19-65,
- operat szacunkowy opracowany przez mgr. inż. J. J. z września 2005 r. - k. 66-70.

Pismem z dnia 7 listopada 2005 r., doręczonym pozwanemu, powodowie wezwali pozwanego do zapłaty odszkodowania w związku z objęciem nieruchomości powodów strefą C obszaru ograniczonego użytkowania.

dowód:

- przedsądowe wezwanie do zapłaty z dnia 7 listopada 2005 r. znajdujące się w aktach sprawy o sygn. akt I C (...)

Lotnisko wojskowe w P. - K. istnieje od II wojny światowej. Jest użytkowane jako miejsce startów i lądowań samolotów odrzutowych od lat 60-tych. Na lotnisku stacjonowały samoloty Jak-23, MIG 15, MIG 1, MIG21 oraz Iskra. Od roku 2006 na terenie tego lotniska stacjonują samoloty F-16. Szkolenia na tych samolotach rozpoczęto od 2008 r.

okoliczność istnienia lotniska w P. - K. - fakt powszechnie znany.

Na skutek ograniczeń wprowadzonych dla nieruchomości powodów powołanymi wyżej rozporządzeniami Wojewody (...), przy uwzględnieniu danych co do przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu, wartość rynkowa nieruchomości powodów na dzień dokonania wyceny uległa zmniejszeniu o 67.792 zł.

Szacunkowy koszt prac adaptacyjnych mających na celu dostosowanie budynku posadowionego na opisanej na wstępie nieruchomości powodów do wymagań związanych z odpowiednią wymianą powietrza, a to w związku z objęciem tej nieruchomości strefą I obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - K. wynosi 46.067,10zł.

dowód:

- opinia biegłego sądowego J. W. - k. 181-132, 274-293,
- wyjaśnienia biegłego sądowego J. W. złożone podczas rozprawy – k.317.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wiarygodnych zeznań świadków A. B. i P. N., powołanych wyżej dokumentów oraz opinii biegłego sądowego J. W..

Za wiarygodne Sąd uznał zeznania świadków A. B. i P. N., albowiem były one przekonujące, sprawiały wrażenie szczerych, a przy tym w znacznej części znajdowały potwierdzenie w również uznanych przez Sąd za wiarygodne dokumentach oraz opinii biegłego sądowego.

Sąd uznał za wiarygodne zgromadzone w aktach niniejszej sprawy (oraz aktach Sądu Rejonowego w P. (...), sygn. I C (...))i w aktach Sądu Rejonowego w P. (...) w zakresie, w jakim przeprowadził z nich dowód) dokumenty (oraz ich odpisy

i kserokopie), albowiem sporządzone zostały przez kompetentne ku temu podmioty, w granicach przewidzianych prawem, zaś ich autentyczność, jak i prawdziwość treści z nich wynikających nie budziła zastrzeżeń sądu. Wskazać w tym miejscu należy, że zgromadzone w sprawie dokumenty urzędowe stanowiły dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 k.p.c.), natomiast dokumenty prywatne korzystały z domniemania określonego w art. 245 k.p.c., tj. że osoby, które je podpisały złożyły oświadczenia zawarte w tych dokumentach.

Sąd nie przyjął jako podstawy dokonywania ustaleń faktycznych w zakresie obniżenia wartości nieruchomości powodów oraz wartości tzw. prac wygłuszeniowych dokumentów prywatnych w postaci dwóch przedłożonych przez stronę powodową opinii biegłych z zakresu wyceny nieruchomości z września 2005 r. Strona przeciwna zakwestionowała bowiem wartość dowodową tego dokumentu. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 września 1959 r. (OSN 1958, Nr 1, poz. 16) nie może być traktowana jako dowód w procesie opinia biegłego, choćby był nim biegły stały, sporządzona na polecenie strony i złożona do akt sądowych. (...) ekspertyzy opracowane na zlecenie stron, czy to w toku procesu, czy jeszcze przed jego wszczęciem, należy traktować w razie przyjęcia ich przez sąd orzekający jako wyjaśnienie stanowiące poparcie, z uwzględnieniem wiadomości specjalnych, stanowiska stron. W takiej sytuacji, jeżeli istotnie zachodzi potrzeba wyjaśnienia okoliczności sprawy z punktu widzenia wymagającego wiadomości specjalnych, sąd powinien według zasad unormowanych w kodeksie przeprowadzić dowód z opinii biegłego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 1974 r., II CR 260/74, nie publ.).

Za wiarygodne i przydatne dla rozstrzygnięcia sprawy sąd uznał opinie biegłego sądowego J. W.. Opinie te sporządzone zostały zgodnie z tezą dowodową, w sposób rzetelny, przez osobę dysponującą fachową wiedzą z zakresu będącego przedmiotem opinii. Biegły sądowy wskazał metodykę opracowania oraz sposób badań, które doprowadziły do wniosków końcowych. Wnioski te znajdują oparcie w profesjonalnej i pogłębionej analizie rynku obrotu nieruchomościami na terenach objętych obszarem ograniczonego użytkowania i terenach położonych poza nim, w tym analizie zachowania rynku w związku z zaistnieniem w świadomości społecznej faktu wprowadzenia tego obszaru. Analiza trendów w obrocie nieruchomościami przed datą ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania i po jego ustanowieniu, zarówno na terenach objętych rozporządzeniem wojewody, jak i nim nie objętych, okazała się przydatna dla odtworzenia mechanizmu rządzącego tym rynkiem, świadomości uczestników tego rynku i związku przyczynowego między niekorzystnym sąsiedztwem lotniska w K., które emituje hałas a wartością nieruchomości położonych na obszarze ograniczonego użytkowania. Biegły sądowy uwzględnił wszystkie czynniki mające wpływ na wartość nieruchomości powodów. Dokonał również oceny zakresu i wartości prac adaptacyjnych, mających na celu dostosowanie budynku na nieruchomości powodów do wymogów w zakresie izolacyjności akustycznej. Wywody biegłego poparte są przy tym pogłębioną i fachową analizą, która w sposób jasny pozwala na weryfikację w jaki sposób biegły doszedł do wniosków końcowych. Co istotne, w trakcie przesłuchania na rozprawie, biegły sądowy podtrzymał twierdzenia opinii, jak i wskazał, że opinie pozostają nadal aktualne, wyjaśniając z jakich przyczyn. Podkreślić przy tym należy, że strona pozwana, która zgłosiła dalece ogólne jedynie zastrzeżenia do opinii biegłego sądowego, nie uczestniczyła w przesłuchaniu biegłego, a tym samym sama pozbawiła się możliwości zadania pytań biegłemu i uzyskania szerszego wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości zgłaszanych co do wywodów opinii. Szczególnego podkreślenia wymaga przy tym, że biegły sądowy, uwzględniał sporządzając opinie wyniki badań przeprowadzonych wśród pośredników w obrocie nieruchomościami, które miały na celu uzyskanie informacji na temat zachowań potencjalnych nabywców i ich wiedzy na temat obszaru ograniczonego użytkowania. Badania te zostały przeprowadzone na polskim rynku i dotyczyły wpływu na cenę nieruchomości funkcjonowania właśnie konkretnego lotniska P. - K.. Ich uwzględnienie przy sporządzaniu opinii przez biegłego sądowego niewątpliwie uczyniło tę opinię jeszcze bardziej dokładną i wiarygodną. Co istotne, że w trakcie przesłuchania na rozprawie biegły sądowy rozprawił się z zarzutami strony pozwanej do sporządzonej przez siebie opinii, w sposób

rzetelny, przekonujący i merytoryczny wyjaśniając, z jakich przyczyn nie mogą one wpłynąć na modyfikację zawartych w nich wniosków.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Legitymacja czynna powodów w niniejszym procesie nie budziła wątpliwości. Zgodnie bowiem z przepisem art. 129 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2001 r., Nr 62, poz. 627 ze zm.), jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, wykupienia nieruchomości lub jej części, a także odszkodowania za poniesioną szkodę może żądać właściciel nieruchomości. Na podstawie art. 129 ust. 3 cytowanej ustawy, roszczenia powyższe przysługują również użytkownikom wieczystym nieruchomości, a roszczenie o którym mowa w ust. 2 także osobie, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości.

Powodowie J. F., B. F., T. F. i A. F. są współwłaścicielami nieruchomości położonej w P., przy ul. (...), stanowiącej działkę nr (...), dla której Sąd Rejonowy (...) w P. prowadzi księgę wieczystą (...) w udziałach wynoszących odpowiednio - J. F. i B. F. na zasadzie wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej po 1/2 oraz T. F. i A. F. na zasadzie wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej po 1/2, a w konsekwencji byli oni uprawnieni do dochodzenia od pozwanego odszkodowania z powyższego tytułu.

Legitymacja bierna pozwanego wynikała z przepisu art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska stanowiącego, że obowiązany do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości jest ten, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania. Zgodnie z art. 67 § 2 k.p.c. za Skarb Państwa podejmuje czynności procesowe organ państwowej jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie lub organ jednostki nadrzędnej. Działanie Skarbu Państwa, polegające na utrzymaniu i eksploatacji lotniska, spowodowało konieczność wprowadzenia strefy ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - K.. Właściwym *statio fisci* dla postępowania o wypłatę odszkodowania jest W. (...) w P. (...). Zgodnie bowiem z rozporządzeniem Ministra Obrony Narodowej z dnia 26 kwietnia 2004 r., w sprawie określania organów odpowiadających za nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie środowiska w jednostkach wojskowych i innych jednostkach organizacyjnych podporządkowanych Ministrowi Obrony Narodowej (Dz. U. z 2004 r., Nr 94, poz. 917) oraz przepisami rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 16 października 2008 r. w sprawie określenia organów odpowiadających za nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie środowiska w komórkach organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej i jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych (Dz. U. z 2008 r., Nr 195, poz. 1203) oraz przepisami rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 9 maja 2011 r. w sprawie przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w komórkach i jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej albo przez niego nadzorowanych (Dz. U. z 2011 r., Nr 105, poz. 617), które w późniejszych okresach je zastąpiły, odpowiedzialnym za problematykę dotyczącą obszarów ograniczonego użytkowania jest dowódca, szef, komendant, kierownik jednostki organizacyjnej wykonujący funkcję zarządcy nieruchomości wynikającą z prawa trwałego zarządu. Natomiast na podstawie Decyzji Nr (...) Ministra Obrony Narodowej z dnia 12 października 2004 r. w sprawie powierzenia zadań z zakresu wykonywania trwałego zarządu oraz innych tytułów prawnych do nieruchomości pozostających we władaniu Dowództwa Sił Powietrznych jednostkom organizacyjnym podporządkowanym Dyrektorowi Departamentu Infrastruktury Ministra Obrony Narodowej (Dz. Urz. MON z 2004 r. Nr 14, poz. 150) nastąpiło powierzenie zadań z zakresu wykonywania trwałego zarządu oraz innych tytułów prawnych do nieruchomości lotniskowych rejonowym organom infrastruktury wojskowej. To zaś oznacza, że stroną pozwaną w niniejszej sprawie winien być S. (...) w P. (...), reprezentowany przez jego Szefa.

Przechodząc natomiast do merytorycznej oceny zasadności wywiedzionego powództwa raz jeszcze wskazać należy, że zgodnie z treścią art. 129 ust. 1 Prawa ochrony środowiska, jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, właściciel nieruchomości może żądać wykupienia

nieruchomości lub jej części. Zgodnie z ust. 2 powołanego przepisu ustawy, w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę; szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości.

W pozwie pełnomocnik powodów wskazał jako podstawę prawną roszczenia dochodzonego pozwem również art. 435 k.c. oraz jako podstawę prawną powołał także przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska, wyraźnie wskazując, że dochodzone odszkodowanie nie wynika z deliktu. Zatem wskazać należy, że zgodnie z § 1 przepisu art. 435 k.c., prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności. W tym przedmiocie należy wskazać, że art. 129 ustawy Prawo ochrony środowiska i art. 435 k.c. są reżimami rozłącznymi, a za taką interpretacją przemawia również dążenie do kompleksowego uregulowania skutków ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania w zakresie szkody polegającej na obniżeniu wartości nieruchomości. Zgodnie z przepisem art. 129 ust. 2 Prawa ochrony środowiska właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę (w tym zmniejszenie wartości nieruchomości) „w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości”, przy czym - jak się wskazuje w orzecznictwie - ograniczeniem tym jest także samo ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania. W związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania pozostaje nie tylko obniżenie wartości nieruchomości będące następstwem ograniczeń przewidzianych bezpośrednio w treści rozporządzenia o utworzeniu obszaru (zwłaszcza dotyczących ograniczeń zabudowy), lecz także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z tego, że wskutek wejścia w życie rozporządzenia dochodzi do zawężenia granic własności (art. 140 k.c. w zw. z art. 144 k.c.) i tym samym ścieśnienia wyłącznego władztwa właściciela względem nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania. O ile bowiem właściciel przed wejściem w życie rozporządzenia mógł żądać zaniechania immisji (hałasu) przekraczającej standard ochrony środowiska, o tyle w wyniku ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania możliwości takiej został pozbawiony. Inaczej mówiąc, szkodą podlegającą naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska jest także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z faktu, iż właściciel nieruchomości będzie musiał znosić dopuszczalne na tym obszarze immisje, np. hałas (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 listopada 2010 r., VI ACa 1156/10; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2009 r., II CSK 546/08; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CZP 17/10).

Mając zatem na względzie powyższe rozważania Sąd uznał, że właściwą podstawą prawną dochodzonego pozwem roszczenia jest przepis art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska. Sąd zwraca uwagę, że skutki ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania zostały w powołanej ustawie uregulowane kompleksowo, za czym przemawia językowa wykładnia wskazanego przepisu. Literalne brzmienie art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska nie daje podstaw do dokonania rozróżnienia na poszczególne rodzaje ograniczeń sposobu korzystania z nieruchomości. Nie chodzi więc wyłącznie o ograniczenia wskazane w treści załącznika nr 3 do rozporządzenia wojewody. Skoro zgodnie z art. 129 ust. 2 w zw. z art. 135 i 136 ustawy odszkodowanie przysługuje właścicielowi w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z jego nieruchomości, to rozumieć przez to należy ograniczenie korzystania z nieruchomości lub jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem, a więc określony przy zastosowaniu art. 140 k.c. Jak już wskazywano - jeśli właściciel nieruchomości został ograniczony w sposobie korzystania ze swojej nieruchomości w dotychczasowy sposób na skutek utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania, ale to ograniczenie nie ma charakteru istotnego (bo korzystanie z nieruchomości jest możliwe) - to właściciel może domagać się odszkodowania z tytułu zmniejszenia wartości nieruchomości (art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ustawy). Ograniczenie takie może polegać na nałożeniu na właściciela nieruchomości obowiązku znoszenia hałasu przekraczającego poziom dopuszczalny przez obowiązujące prawo, a więc obowiązek znoszenia immisji przekraczających przeciętną miarę.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, że rozporządzeniem Wojewody (...) z dnia 17 grudnia 2003 r., nr (...)w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. - K. w P. został utworzony obszar

ograniczonego użytkownika podzielony na pięć stref oznaczonych literami A- (...) w zależności od odległości od lotniska P. - K. i poziomu natężenia hałasu w danej strefie, a nieruchomość powodów, położona w P., przy ul. (...), została zakwalifikowana do strefy C. Znaczącym jest przy tym, że rozporządzeniem z dnia 31 grudnia 2007 r., które weszło w życie w dniu 22 lutego 2008 r., Wojewoda (...) zmienił obszar stref ograniczonego użytkownika. W następstwie powyższego nieruchomość powodów znalazła się w I strefie obszaru ograniczonego użytkownika.

Pozwany podniósł w toku postępowania zarzut, że rozporządzenie Wojewody (...) nr (...)z dnia 17 grudnia 2003 r. w sprawie utworzenia stref ograniczonego użytkownika dla lotniska wojskowego P. - K. w P. oraz zmieniające je rozporządzenie Wojewody (...) nr (...)z dnia 31 grudnia 2007 r. nie obowiązują. U podstaw tego zarzutu pozwany stawiał okoliczność, że zgodnie z aktualnym brzmieniem przepisu art. 135 ust. 2. ustawy Prawo ochrony środowiska obszar ograniczonego użytkownika tworzy sejmik województwa, w drodze uchwały, a nie wojewoda. Pozwany powołał się również na wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

W ocenie Sądu powyższy zarzut nie był jednak zasadny. Sąd stoi bowiem na stanowisku, że rozporządzenia wojewody wydane na podstawie wcześniejszej delegacji ustawowej w następstwie zmiany art. 135 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska wprowadzonej w dniu 15 listopada 2008 r. nie utraciły mocy i nadal istnieją podstawy do utworzenia obszaru ograniczonego użytkownika. Pogląd ten potwierdził również Sąd Najwyższy stwierdzając, że zmiana brzmienia przepisu art. 135 ust. 1 i 2 ustawy Prawo ochrony środowiska nie wiązała się ze zmianą kompetencji do wydawania aktów prawa miejscowego, lecz stanowiła dostosowanie tego przepisu do nowej konstrukcji przepisów o ochronie środowiska (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2011 r., II CSK 421/10). Zgodnie z § 32 ust. 2 rozporządzenia z 20 czerwca 2002 roku w sprawie Zasad techniki prawodawczej (Dz. U. Nr 100, poz. 908), zaleca się interpretację według której jeżeli zmienia się treść przepisu upoważniającego do wydania aktu wykonawczego w ten sposób, że zmienia się rodzaj aktu wykonawczego albo zakres spraw przekazanych do uregulowania aktem wykonawczym lub wytyczne dotyczące treści tego aktu, przyjmuje się, że taki akt wykonawczy traci moc obowiązującą z dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej treść przepisu upoważniającego. Tymczasem w rozpatrywanej sprawie, mimo zmiany brzmienia przepisu, sugerującego interwencję ustawodawcy w zakres spraw przekazanych do uregulowania aktem prawa miejscowego, w rzeczywistości przedmiot tych spraw pozostał niezmienny. Zmianie uległa tylko jego nazwa. Nie miała więc miejsca żadna z sytuacji ujętych w § 32 ust. 2 Zasad techniki prawodawczej, co powodowało, iż zamieszczenie przepisu wyraźnie wskazującego na zachowanie mocy obowiązującej przez akty prawa miejscowego wydane na podstawie art. 135 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska nie było niezbędne. Tym samym zmiana organu upoważnionego do wydania aktu wykonawczego z wojewody na sejmik województwa, wobec brzmienia § 32 ust. 3 Zasad techniki prawodawczej, nie wpływa na moc obowiązującą rozporządzenia wojewody, albowiem w przypadku zmiany treści przepisu upoważniającego polegającej na zmianie organu upoważnionego do wydania aktu wykonawczego, przyjmuje się, że taki akt zachowuje moc obowiązującą (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 listopada 2010 r., VI ACa 1156/10). W konsekwencji zarzuty strony pozwanej w tym zakresie sąd uznał za bezzasadne.

Odnosząc się natomiast do zarzutów pozwanego co do przedawnienia roszczenia powodów i zgłoszenia go po upływie przewidzianego ustawą terminu zawitego, Sąd zauważa, że zgodnie z przepisem art. 129 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska z roszczeniem odszkodowawczym „można wystąpić” w okresie dwóch lat od wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Cytowany przepis ustawy wprowadza termin zawity, niebędący terminem przedawnienia, którego upływ ma ten skutek, że roszczenie to wygasa (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2008 r., II CSK 216/2008). Terminowe zgłoszenie roszczenia odszkodowawczego obowiązanemu powoduje, że roszczenie nie wygasa, przy czym do zgłoszenia roszczenia nie jest niezbędnie konieczne jego dochodzenie przed sądem. Ponieważ jest to odszkodowawcze roszczenie majątkowe, co do którego zastosowanie znajduje art. 117 § 1 k.c. stwierdzić należy, że podlega ono przedawnieniu. Przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska nie statuuje szczególnych postanowień oznaczających termin przedawnienia tego roszczenia. Ponieważ nie jest to roszczenie wynikające z reżimu odpowiedzialności deliktowej, nie ma podstaw do zastosowania w tym przypadku przepisu art. 442(1) § 1 k.c. Przyjąć więc należy, że roszczenie przewidziane w art. 129 ust. 2 ustawy przedawnia się w terminie ogólnym z

art. 118 k.c. (w rozpoznawanej sprawie wynoszącym 10 lat). Termin ten biegnie od chwili powstania roszczenia - to znaczy od dnia wprowadzenia ograniczeń korzystania z nieruchomości w drodze ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, od tego momentu bowiem roszczenie jest wymagalne i może być dochodzone od zobowiązanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013 r., II CSK 161/13).

W realiach rozpoznawanej sprawy należało mieć na względzie, że rozporządzenie Wojewody (...) nr (...)z dnia 31 grudnia 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. - K. w P. w istocie wprowadziło nowe strefy ograniczonego użytkowania, a w konsekwencji - wobec dochodzenia przez powodów odszkodowania za szkodę poniesioną na skutek wejścia obydwu wspomnianych rozporządzeń - bieg terminu zawitego, o jakim mowa w powołanym wyżej przepisie ustawy, należało liczyć odrębnie od daty wejścia w życie każdego z nich.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił na ustalenie, że powodowie zgłosili pozwanemu roszczenie przed upływem terminu zawitego liczonego od daty wejścia każdego z tych rozporządzeń. I tak, znajdujące się w aktach sprawy I C (...)wezwanie z dnia 7 listopada 2005 r., potwierdza, że żądanie odszkodowawcze, po wejściu w życie pierwszego z rozporządzeń ustanawiającego obszar ograniczonego użytkowania, powodowie zgłosili skutecznie pozwanemu w dniu 07 listopada 2005 r., a więc przed upływem dwuletniego terminu zawitego, który upływał z końcem dnia 1 stycznia 2006 r.

Powyższe oznacza zatem, że powodowie skutecznie wystąpili z roszczeniami przed upływem terminu zawitego liczonego od wejścia w życie każdego z rozporządzeń, zaś wniesienie pozwu w niniejszej sprawie, które nastąpiło w dniu 31 grudnia 2013 r. r. (a więc przed upływem 10 lat od wejścia w życie tychże rozporządzeń), z uwagi na treść art. 123 § 1 pkt 1 k.c. przerwało bieg terminu przedawnienia roszczeń powodów, skutkując tym samym, że do przedawnienia dochodzonych przez powodów w niniejszym postępowaniu roszczeń nie doszło.

Dalej wskazać należy, że pełnomocnik powodów wyjaśnił, że dochodzona pozwem kwota stanowi odszkodowanie w związku z objęciem nieruchomości powodów strefą ograniczonego użytkowania, która powstała już z dniem 1 stycznia 2004 r. i uległa pogłębieniu na skutek rozporządzenia nr (...)z dnia 31 grudnia 2007 r. i uwzględnia obydwa te rozporządzenia. Dla powstania roszczenia odszkodowawczego powodów konieczne było wystąpienie następujących przesłanek: 1. ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości w sposób przewidziany ustawą, 2. powstanie szkody, 3. związek przyczynowy pomiędzy ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości w sposób przewidziany ustawą a powstaniem szkody. Zdaniem sądu wszystkie powołane wyżej przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego zostały spełnione.

Jak już wyżej wskazano samo objęcie nieruchomości powodów strefą ograniczonego użytkowania spowodowało ograniczenie sposobu korzystania z tej nieruchomości, chociażby z uwagi na zawężenie uprawnień właścicielskich, wyrażające się np. w konieczności znoszenia ponadnormatywnego hałasu (w którym powodowie również upatrywali źródła szkody). Nadto z treści załączników do powołanych wyżej rozporządzeń wojewody (w tym w szczególności tego aktualnie obowiązującego), o których wiedzę Sąd posiada z urzędu, jasno wynika, że nieruchomość powodów objęta została ograniczeniami w zakresie jej zabudowy. Ograniczenia te są w przypadku nieruchomości powodów najostrejsze, a to z uwagi na fakt, że przedmiotowa nieruchomość położona jest bezpośrednio w pobliżu lotniska.

Wobec zatem uznania, że w przypadku nieruchomości powodów doszło do ograniczenia sposobu korzystania z niej w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, zbadać należało, czy wiązało się to dla powodów ze szkodą. Przyjmuje się, że szkodą jest powstała wbrew woli poszkodowanego różnica między obecnym jego stanem majątkowym a stanem jaki zaistniałby, gdyby zdarzenie wywołujące szkodę nie wystąpiło (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 1957 r., OSN 1958/3/76; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 1963 r., OSNCP 1964/7-8/128). Stosując metodę dyferencyjną ustalenia wysokości szkody, bada się aktualny stan majątkowy poszkodowanego, tzn. stan istniejący po zajściu zdarzenia sprawczego. Aktualny stan majątku porównywać należy z poprzednim. Przy dokonywaniu takiego porównania ocenić należy stopień prawdopodobieństwa wystąpienia

określonego stanu majątku, a także zbadać istnienie tzw. normalnego związku przyczynowego między działaniem sprawczym a powstałą szkodą.

Powodowie domagali się zasądzenia odszkodowania w kwocie 56.929,55 zł na rzecz J. F. i B. F. oraz w kwocie w kwocie 56.929,55 zł na rzecz T. F. i A. F. tytułem spadku wartości ich nieruchomości w związku z objęciem jej strefą ograniczonego użytkowania. Żądanie to znajdowało podstawę prawną w powołanym wyżej przepisie ustawy.

W tej sytuacji należało zbadać, jaki był zakres spadku wartości nieruchomości powodów po wprowadzeniu obszaru ograniczonego użytkowania. W tym celu Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości. Na podstawie przeprowadzonych wyliczeń biegły sądowy stwierdził, że w wyniku ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania lotniska wojskowego P. - K., spadek wartości nieruchomości powodów wynosi 67.792 zł.

Biegły sądowy wszechstronnie określił tendencje na rynku nieruchomości w strefie ograniczonego użytkowania, jak i poza nią, biorąc pod uwagę szereg okoliczności mających wpływ na ceny nieruchomości. Nie budził wątpliwości wpływ obszaru ograniczonego użytkowania lotniska wojskowego P. - K. na wartość nieruchomości tam położonych, co spowodowało, iż ceny uzyskiwane za nieruchomości położone na obszarze ograniczonego użytkowania były niższe od cen podobnych nieruchomości położonych poza tym obszarem, w innych częściach miasta P.. Należy w tym miejscu wskazać, że utrata wartości nieruchomości powodów związana jest z położeniem nieruchomości w strefie obszaru ograniczonego użytkowania ustanowionego dla lotniska P. - K. i obejmuje uciążliwości związane z funkcjonowaniem lotniska przede wszystkim w postaci hałasu. W tym miejscu wskazać należy, że nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy to, czy po utworzeniu obszaru normy hałasu w rzeczywistości są przekraczane, skoro skutek w postaci obawy przed ich przekroczeniem już wystąpił, a to skutkowało spadkiem wartości nieruchomości. Stąd też zbędne było powoływanie dowodów, które wskazane okoliczności miałyby potwierdzać.

Opierając się na opinii biegłego sądowego J. W. Sąd stwierdził istnienie adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania a zmianami cen, w tym spadkiem wartości rynkowej nieruchomości powodów. Zdaniem sądu sama świadomość ponadnormatywnych immisji (hałasu) niewątpliwie ujemnie wpływa na atrakcyjność nieruchomości, a dodatkowo usankcjonowanie generowania tych immisji uniemożliwia właścicielowi wystąpienia o ochronę przed nimi na drodze prawnej.

Wskazać należy, że normalny (adekwatny) związek przyczynowy zachodzi wówczas, gdy według empirycznie poznanych praw rządzących określoną sferą życia człowieka i występujących w tej sferze prawidłowości określony fakt jest skutkiem innego określonego faktu (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 1972 r., II PZ 288/72). W ocenie Sądu tak rozumiany związek przyczynowy istnieje w rozpoznawanej sprawie. Niewątpliwym jest bowiem związek spadku wartości nieruchomości z zakłóceniami w korzystaniu z niej wywołanymi sąsiedztwem lotniska, które generuje hałas i nakazem znoszenia tego hałasu bez możliwości skorzystania z roszczenia negatoryjnego z art. 222 § 2 k.c.

Co przy tym równie istotne z treści opinii wynika, że spadek wartości nieruchomości powodów nastąpił już po wejściu w życie pierwszego z powołanych rozporządzeń i uległ pogłębieniu na skutek jego zmiany drugim rozporządzeniem. Biegły sądowy w sporządzonej na potrzeby niniejszego postępowania opinii uwzględnił tę okoliczność, co znajdowało dodatkowe potwierdzenie również w ustnych wyjaśnieniach złożonych przez biegłego sądowego na rozprawie.

Mając powyższe na względzie sąd uznał, że powodowie wykazali, że wartość objętej postępowaniem nieruchomości uległa zmniejszeniu z uwagi na objęcie jej obszarem ograniczonego użytkowania, a więc faktu wprowadzenia ograniczenia w korzystaniu z tej nieruchomości wynikającego z obowiązku znoszenia przekroczeń norm hałasu.

Jak już wyżej wskazano, spadek wartości nieruchomości powodów biegły sądowy ustalił na kwotę 67.792 zł. Mając na uwadze treść żądania pozwu oraz wysokość przysługujących powodom udziałów w prawie własności tej nieruchomości, na podstawie powołanych wyżej przepisów ustawy, zasądzeniu tytułem odszkodowania z tego tytułu podlegała na rzecz powodów J. F. i B. F. będących współwłaścicielami nieruchomości na zasadzie wspólności

ustawowej majątkowej małżeńskiej po 1/2 kwota 33.896 zł oraz na rzecz powodów T. F. i A. F. będących współwłaścicielami nieruchomości na zasadzie wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej po 1/2 kwota 33.896 zł.

Bez znaczenia w rozpoznawanej sprawie pozostawała przy tym ewentualna okoliczność, że powodowie nabyli nieruchomość mając świadomość, że jest ona położona w pobliżu lotniska. Podstawy prawnej żądania pozwu upatrywać bowiem należy w ustanowieniu obszaru ograniczonego użytkowania, które stanowiło samodzielną podstawę do domagania się zapłaty odszkodowania. To zaś nastąpiło już po nabyciu nieruchomości przez powodów. Z tych też względów bez znaczenia dla oceny zasadności wywiedzionego powództwa pozostawała okoliczność, że na lotnisku P. - K. samoloty odrzutowe stacjonowały od kilkudziesięciu lat, zaś mieszkańcy pobliskich nieruchomości mieli tego świadomość. Brak jest również podstaw do czynienia zarzutu właścicielom sąsiadujących z lotniskiem nieruchomości, że na terenie tym pobudowali budynki mieszkalne w sytuacji, gdy nie sprzeciwiały się temu - do czasu wprowadzenia strefy ograniczonego użytkowania - obowiązujące przepisy prawa.

Nie sprzeciwiała się również żądaniu pozwu okoliczność, że utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania po części spowodowane jest wypełnianiem przez Państwo zadań z zakresu obronności, stanowiącej wyraz dążeń do zapewnienia obywatelom bezpieczeństwa i nienaruszalności granic. Zadania w tym zakresie Państwo winno bowiem realizować z poszanowaniem prawa własności (zwłaszcza, gdy mieć na względzie, że na terytorium kraju nie obowiązuje stan wojenny). Nadto wskazać należy, że powodowie w niniejszym procesie domagali się jedynie realizacji uprawnień, które zostały im przyznane przez ustawodawcę. Nie sposób jest zatem upatrywać w takim działaniu sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. Wskazać natomiast należy, że to organy Państwa, podejmując decyzję o utrzymaniu lotniska wojskowego w pobliżu tak dużego miasta jak P. oraz o wprowadzeniu strefy ograniczonego użytkowania, winny uprzednio dokonać analizy wynikających z tego faktu konsekwencji (w tym również finansowych), by przewidziany ustawą obowiązek wypłaty na rzecz właścicieli nieruchomości odszkodowań nie stanowił jedynie pustego zobowiązania.

Mając natomiast na względzie, że podstawę do domagania się odszkodowania w świetle powołanych wyżej przepisów ustawy stanowiło już samo wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania, za bez znaczenia uznać należało rozważania w przedmiocie tego, czy u jego podstaw leżała rozbudowa lotniska wojskowego, zwiększenie emitowanego przez nie hałasu oraz zwiększenie liczby samolotów wojskowych na nim stacjonujących.

W sporządzonej opinii biegły sądowy ustalił również wartość kosztu robót budowlanych mających na celu poprawę izolacyjności akustycznej budynku na kwotę 46.067,10 zł. Biegły sądowy wyjaśnił w opinii pisemnej, jak i w trakcie składania ustnych wyjaśnień na rozprawie, że przed wprowadzeniem strefy ograniczonego użytkowania budynek powodów spełniał wymogi przewidziane przepisami prawa. Tym samym brak było podstaw, by uznać, że żądanie pozwu zmierzało do doprowadzenia budynku powodów do stanu zgodnego z przepisami prawa w sytuacji, gdy budynek ten wymagał tych, przed wprowadzeniem strefy ograniczonego użytkowania, nie spełniał. Znamiennym jest natomiast, że w związku z utworzeniem strefy ograniczonego użytkowania, będącym następstwem ustalenia, że w jej obrębie dochowanie przewidzianych przepisami prawa maksymalnych poziomów hałasu nie jest możliwe, koniecznym jest przeprowadzenie w tymże budynku robót, które mają na celu poprawę jego izolacyjności akustycznej.

Zgodnie z przepisem art. 136 § 3 ustawy Prawo ochrony środowiska, w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie. Rozporządzenie Wojewody (...) z dnia 31 grudnia 2007 r. wprowadziło co do nieruchomości powodów obowiązek zmiany funkcji istniejących budynków na niepodlegające ochronie akustycznej lub zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej poprzez zastosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. Budynek powodów przeznaczony jest na stały w nim pobyt ludzi, a w konsekwencji nie jest możliwym zmiana jego przeznaczenia. Zwłaszcza, gdy mieć na względzie, że powodowie w budynku tym stale zamieszkują. W tej sytuacji uzasadnionym było zgłoszone przez powodów żądanie zapłaty odszkodowania w kwocie odpowiadającej wartości kosztu robót budowlanych mających na celu zapewnienie temu budynkowi właściwego klimatu akustycznego. Wartość tychże robót, wyliczona przez biegłego sądowego,

odpowiadała szkodzie pozostające w adekwatnym związku przyczynowym z objęciem nieruchomości powodów strefą ograniczonego użytkowania i wynikającymi z niej ograniczeniami, w tym w szczególności koniecznością znoszenia ponadnormatywnego hałasu.

Kierując się zatem zakresem żądania pozwu, wyliczeniami biegłego sądowego oraz wielkością przypadających powodom udziałów w prawie własności nieruchomości, Sąd uznał, że tytułem odszkodowania z tego tytułu podlegała zasądzeniu na rzecz powodów J. F. i B. F. będących współwłaścicielami nieruchomości na zasadzie wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej po 1/2 kwota 23.033,55 zł oraz na rzecz powodów T. F. i A. F. będących współwłaścicielami nieruchomości na zasadzie wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej po 1/2 kwota 23.033,55 zł.

Sąd zauważa, że na przeszkodzie uwzględnieniu powództwa w powyższym zakresie nie stała okoliczność, że powodowie jak dotąd nie przeprowadzili prac wygłuszeniowych budynku. Roszczenie o zasądzenie kosztów potrzebnych do rewitalizacji akustycznej budynku na podstawie art. 129 ust. 2 i art. 136 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska nie jest bowiem uzależnione od uprzedniego poniesienia tych kosztów (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 10 kwietnia 2008 r., I ACa 2/2008). Fakt nieponiesienia tychże kosztów miał jednak znaczenie przy orzekaniu o odsetkach ustawowych od żądania pozwu w tym zakresie, o czym mowa będzie w dalszej części uzasadnienia.

Mając zatem powyższe na względzie Sąd uznał, że żądanie pozwu co do należności głównej - po jego ostatecznej modyfikacji dokonanej pismem procesowym powodów z dnia 22 czerwca 2016 r. - podlegało uwzględnieniu w całości. Oceny tej nie mogły zmienić twierdzenia strony pozwanej, które Sąd uznał za bezzasadne z przyczyn wyżej naprowadzonych. Nadto pozwany w żaden sposób nie wyjaśnił wskazanego w piśmie z dnia 22 grudnia 2015 r. zarzutu przedawnienia roszczeń powodów w zakresie w jaki powództwo zostało rozszerzone, zaś Sąd nie znalazł także podstaw do uwzględnienia tego zarzutu.

O odsetkach ustawowych od zasądzonej należności głównej Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., zgodnie z którym, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Roszczenie o odszkodowanie jest roszczeniem bezterminowym, a zatem staje się ono wymagalne, z uwagi na brzmienie przepisu art. 455 k.c., po wezwaniu dłużnika do zapłaty.

Zgodnie jednak z art. 363 § 2 k.c., jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania, chyba że szczególne okoliczności wymagają przyjęcia za podstawę cen istniejących w innej chwili. Odsetki ustawowe gwarantują wierzycielowi waloryzację spadku siły nabywczej pieniądza, a na wysokość ustalanych odsetek ustawowych ma przede wszystkim wpływ to, że mają one pełnić także funkcję stymulującą dłużnika do spełnienia świadczenia pieniężnego. Podkreślić jednak należy, że warunkiem uznania, iż dłużnik opóźnia się w spełnieniu świadczenia pieniężnego jest to, aby znał on wysokość świadczenia, jakie ma spełnić. Co prawda powodowie wskazali w pozwie, a następnie w pismach rozszerzających powództwo kwotę roszczenia jakiej domagali się od pozwanego, jednak w realiach rozpoznawanej sprawy szczególnie istotnym było, że szacując wartość należnego powodom odszkodowania biegły sądowy ustalił jego wartość na datę sporządzenia opinii (5 grudzień 2014 r.). Zasądzenie zatem odsetek ustawowych od daty wcześniejszej prowadziłoby w tej sytuacji do nieuzasadnionej waloryzacji świadczenia należnego powodom, a w konsekwencji ich bezpodstawnego wzbogacenia. Mając zatem na uwadze, że opinia biegłego sądowego została doręczona stronie pozwanej w dniu 27 stycznia 2015 r. (k. 250), a więc w tej dacie pozwany znał już wysokość szkody poniesionej przez powodów, Sąd uznał, że uzasadnionym jest zasądzenie na rzecz powodów odsetek ustawowych od zasądzonej na ich rzecz części odszkodowania za spadek wartości nieruchomości od dnia następnego po dniu doręczenia pozwanemu odpisu opinii biegłego sądowego, tj. od dnia 28 stycznia 2015 r.

Zasądzając natomiast odsetki ustawowe od należności z tytułu odszkodowania odpowiadającego wartości tzw. prac wygłuszeniowych, Sąd miał na względzie, że jak dotąd prace takie nie zostały przez powodów przeprowadzone, a w konsekwencji nie ponieśli oni z tego tytułu jakichkolwiek wydatków. W konsekwencji zasądzenie odszkodowania z tego tytułu z odsetkami ustawowymi dopiero od daty wyrokowania w pełni rekompensuje powodom przyszłe ich wydatki na nakłady. Przyznanie odsetek ustawowych za okres wcześniejszy (jak się tego domagali powodowie), prowadziłoby więc do sprzecznego z funkcją odsetek z art. 481 § 1 k.c., przysporzenia powodom nieuzasadnionych zakresem zobowiązania pozwanego określonym w art. 129 ust. 2 i art. 136 ust. 3 ustawy korzyści finansowych (por. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 9 stycznia 2014 r., I ACa 1109/12).

To mając zatem na uwadze, na podstawie powołanych wyżej przepisów ustaw, w punkcie 1. wyroku, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów J. F. i B. F. kwotę 56.929,55 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 33.896 zł od dnia 28 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty, a od kwoty 23.033,55 zł od dnia wydania niniejszego wyroku do dnia zapłaty, natomiast na rzecz powodów T. F. i A. F. kwotę 56.929,55 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 33.896 zł od dnia 28 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty, a od kwoty 23.033,55 zł od dnia wydania niniejszego wyroku do dnia zapłaty.

W pozostałym zakresie powództwo okazało się bezzasadne i jako takie podlegało oddaleniu, o czym Sąd orzekł w punkcie 2. wyroku.

O kosztach procesu, w punkcie 3. wyroku, Sąd orzekł w oparciu o przepisy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. mając na uwadze wynik sprawy. Z uwagi na to, że powodowie wygrali proces w zasadzie w całości, ulegając tylko nieznacznie co do roszczenia odsetkowego, w związku z tym Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 5.417 zł. Na koszty niniejszego postępowania złożyła się opłata sądowa od pozwu uiszczona przez powodów w wysokości 1.000 zł, zaliczka na poczet opinii biegłego w wysokości 800 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 3.617 zł zgodnie z § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. Dodatkowo w trybie art. 113 uksc ściągnięto od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu sumę 10.617,20 zł tytułem zwrotu kosztów wyłożonych przez Skarb Państwa tymczasowo na poczet wynagrodzenia biegłego (5.924,20 zł) oraz na poczet nieuiszczonej przez powoda opłaty sądowej od rozszerzonego powództwa (4.693 zł).

SSO Sławomira Hańczewska